

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av kommunstrukturlagen och om upphävande av 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningsslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att kommunstrukturlagen ändras. Bestämmelserna om genomförandet av kommunreformen, vilka gäller bland annat kommunernas skyldighet att utreda sammanslagning, villkoren för utredningsskyldigheten samt tidsfristerna för utredningarna, ska upphävas. I bestämmelserna om ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar görs ändringar till följd av att de ovan nämnda bestämmelserna upphävs. För att sammanslagningsunderstödet ska betalas ut krävs det inte längre att kommunernas framställning om kommunsammanslagning uppfyller de villkor som gäller utredningsområden och tidsfristerna för utredningar. Eftersom kommunernas skyldighet att utreda kommunsammanslagningar upphör, ska bestämmelserna om utredningsunderstöd upphävas.

Dessutom föreslås det att bestämmelsen om femårigt uppsägningsskydd för personalen vid förändringar av kommunindelningen ska upphävas. Bestämmelsen om uppsägningsskydd ska dock tillämpas vid kommunsammanslagningar som har trätt i kraft före 2016. Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och därefter har personalen inget lagstadgat femårigt uppsägningsskydd.

I ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningsslagen ska dessutom det moment upphävas som gäller de bestämmelser i kommunstrukturlagen som föreslås bli upphävda i denna proposition.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt år 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2 FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	5
Upphävning av bestämmelserna om utredningsskyldighet	5
Upphävning av bestämmelsen om uppsägningskydd för personalen	5
Ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN OCH HUR REMISSYTTRANDENA HAR BEAKTATS	7
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
1.1 Kommunstrukturlagen	9
1.2 Lagen om ändring och temporär ändring av kommunstrukturlagen	11
2 IKRAFTTRÄDANDE	11
LAGFÖRSLAG	12
Lag om ändring av kommunstrukturlagen	12
Lag om upphävande av 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningenslagen	14
BILAGA	15
PARALLELLTEXT	15
Lag om ändring av kommunstrukturlagen	15

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

I samband med kommunstrukturreformen enligt statsminister Katainens regeringsprogram föreskrevs 2013 för kommunerna skyldighet att utreda sammanslagning av kommuner. Bestämmelser om utredningsskyldigheten, villkoren och tidsfristerna för utredningsskyldigheten och om andra förfaringssätt i anslutning till genomförandet av kommunstrukturreformen fogades till kommunindelningsslagen, vars rubrik samtidigt ändrades till kommunstrukturlagen (1698/2009, ändrats genom lag 478/2013).

Kommunstrukturlagens 1 a kap. Genomförande av kommunstrukturreformen är temporärt i kraft fram till utgången av 2019. Enligt bestämmelserna i kapitlet ska kommunen i enlighet med de utredningskriterier som föreskrivs i lagen tillsammans med andra kommuner utreda kommunsammanslagning. Utredningskriterier är det befolkningsunderlag som krävs för servicen (mindre än 20 000 invånare), kommunens ekonomiska situation, självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser samt pendling och samhällsstruktur. Om kommunen anser det vara ändamålsenligt att göra en utredning på ett annat område än det som följer av de lagenliga utredningskriterierna, ska kommunen ansöka om avvikelse från utredningsområdet av finansministeriet.

Statsminister Katainens regering beslutade att för genomförandet av kommunstrukturreformen ha beredskap att vid behov tillsätta särskilda kommunindelningssutredningar på de största stadsområden där utredningar ännu inte har gjorts. I enlighet med regeringens riktlinje har ministeriet tillsatt särskilda kommunindelningssutredningar på alla de största stadsområdena (metropolområdet, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä, Kuopio, Lahtis, Vasa, Seinäjoki, Joensuu, Kemi-Torneå, Södra Karelen, Brahestad). Kommunerna i Tammerforsområdet och Björneborgsområdet har gjort utredningarna som kommunernas egna utredningar.

I maj 2015 pågick fortfarande 28 egna kommunutredningar, i vilka vid den tidpunkten 100 kommuner deltog. Knappt 90 kommuner var fortfarande utanför utredningarna. Eftersom de största stadsområdena redan har omfattats av utredningar, så är det sammanräknade invånarantalet i utredningsskyldiga kommuner som ännu inte gjort en utredning mindre än 15 procent av hela landets invånarantal.

Vid ingången av 2015 trädde tre kommunsammanslagningar i kraft (Kuopio—Maaninka, Björneborg—Lavia, Lundo—Tarvasjoki) och vid ingången av 2016 förverkligas fyra kommunsammanslagningar (Hollola—Hämeenkoski, Jalasjärvi—Kurikka, Lahtis—Nastola, Säskylä—Kjulo). Fram till augusti 2015 hade två framställningar om kommunsammanslagningar (Kuopio—Juankoski, Euraåminne—Luvia) som är tänkta att träda i kraft 2017 lagts fram.

Finansministeriet har hittills beviljat totalt sex utredningsområden tillstånd att avvika från kravet på ett befolkningsunderlag på 20 000 invånare (Juupajoki—Orivesi, Utsjoki—Enare, Keitele—Pielavesi—Tervo—Vesanto, Kinnula—Pihtipudas—Viitasaari—Kannonkoski—Kivijärvi, Lovisa—Lappträsk och Säskylä—Kjulo).

När kommunstrukturlagen behandlades i riksdagen kopplades i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 20/2013) bestämmelsen om tidsfristen för kommunernas utredningsskyldighet, som är viktig för framskridandet av kommunreformen, ihop med att riksdagen godkänner lagen om ordnandet av social- och hälsovården. Enligt grundlagsutskottet ska det särskilt genom lag föreskrivas när bestämmelserna om tidsfristen för utredningarna träder i kraft.

RP 25/2015 rd

Tidsfristen för utredningsskyldigheten är fortfarande öppen, eftersom den regeringsproposition (RP 299/2014) där tidsfristen fastställdes förföll under föregående valperiod. Det finns alltså ingen fastställd tidsgräns för utredningsskyldigheten, utan utredningsskyldigheten är i kraft under giltighetstiden för den berörda bestämmelsen, dvs. fram till utgången av 2019.

Enligt statsminister Sipiläs regeringsprogram bygger reformen av social- och hälsovården på självstyrande områden som är större än en kommun. Kopplingen mellan kommunstrukturlagen och reformen av social- och hälsovården har således brutits till följd av riktlinjen. Statsminister Sipiläs regering förbinder sig i regeringsprogrammet att främja frivilliga kommunsammanslagningar. Enligt regeringsprogrammet ska bestämmelserna om kriterierna och tidsfristerna för utredningsskyldigheten i kommunstrukturlagen upphävas.

Enligt regeringsprogrammet ska också kommunstrukturlagens bestämmelser om uppsägningskyddet vid en kommunsammanslagning upphävas. Bestämmelser om det femåriga uppsägningskyddet för personalen från och med en kommunsammanslagning finns i 29 § 2 mom. i kommunstrukturlagen. Bestämmelsen gäller temporärt, så att den tillämpas den sista gången vid de kommunsammanslagningar som träder i kraft 2017. Bestämmelsen fogades den första gången som temporär till kommunindelningsslagen i samband med kommun- och servicestrukturreformerna 2007.

För närvarande gäller ett femårigt uppsägningskydd i tio kommuner som är resultatet av kommunsammanslagning 2013 och utöver dem i två kommuner som är resultatet av kommunsammanslagning 2015. I Kuopio stad, som deltog i sammanslagningar 2013 och 2015, har uppsägningskyddet fortgått utan avbrott sedan 2011 till följd av de sammanslagningar som följde på varandra.

Bestämmelser om ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar finns i 9 kap. i kommunstrukturlagen. Även dessa bestämmelser gäller temporärt, så att de tillämpas den sista gången vid de kommunsammanslagningar som träder i kraft 2017. Ett villkor för utbetalning av sammanslagningsunderstöd är enligt 42 § i gällande lag att sammanslagningen träder i kraft senast 2017 och att kommunerna har lagt fram en sammanslagningsframställning före utgången av den lagstadgade tidsfristen för utredningsskyldigheten. Dessutom krävs det för att få sammanslagningsunderstöd att området uppfyller de kriterier som hänger samman med kommunreformen, att ministeriet har gett tillstånd att avvika från kriterierna, att det gjorts en särskild kommunindelningssutredning på området eller att en kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning, dvs. en så kallad kriskommun, är en av de kommuner som går samman.

I 44 § finns bestämmelser om ersättning för minskning av statsandelar. Det är fråga om ersättning för att den nya kommunens statsandelar är mindre än de sammanräknade ersättningarna till de kommuner som går samman. Vid de sammanslagningar som träder i kraft 2016—2017 är på motsvarande sätt som vid sammanslagningsunderstöd ett villkor för att få ersättning att sammanslagningsframställningen har lagts fram senast före utgången av tidsfristen för utredningsskyldigheten.

Med stöd av 5 § 3 mom. föreskriver finansministeriet den tidpunkt före vilken framställningen om en kommunsammanslagning som planeras träda i kraft vid ingången av följande år ska ha lämnats in till ministeriet. Finansministeriet har bestämt att framställningarna om kommunsammanslagningar som träder i kraft 2017 ska lämnas in senast den 29 april 2016. Då kan de ännu få ett ekonomiskt stöd enligt de gällande bestämmelserna, dvs. sammanslagningsunderstöd och ersättning för minskning av statsandelar.

Till kommunstrukturlagen fogades i samband med kommunstrukturreformen också bestämmelser om ekonomiskt stöd för kommunernas sammanslagningsutredningar (41 §). Syftet med bestämmelserna var att trygga finansieringen av den utredningsskyldighet som föreskrivits för kommunerna. Innan det fanns en utredningsskyldighet beviljades med stöd av lagstiftningen om statsunderstöd utan särskilda bestämmelser understöd för kostnader för sammanslagningsutredningar som kommunerna gjorde frivilligt. I 16 § i kommunstrukturlagen finns bestämmelser om särskilda kommunindelingsutredningar som finansministeriet har tillsatt. I 16 § finns också bestämmelser om ersättning för kostnaderna för särskilda kommunindelingsutredningar från statens medel.

2 Föreslagna ändringar

Upphävning av bestämmelserna om utredningsskyldighet

I propositionen föreslås att bestämmelserna om genomförandet av kommunstrukturreformen i 1 a kap. i kommunstrukturlagen ska upphävas. I fortsättningen ska villkoren för sammanslagning av kommuner fastställas enligt de allmänna bestämmelserna (2 och 4 §) i kommunstrukturlagen och förfarandena enligt de tillsviðare gällande bestämmelserna i kommunstrukturlagen ska tillämpas vid beredningen av sammanslagning och beslutsfattande.

Upphävning av bestämmelsen om uppsägningskydd för personalen

Dessutom föreslås det att kommunstrukturlagens bestämmelser om femårigt uppsägningskydd för personalen vid förändringar av kommunindelningen (29 § 2 mom.) ska upphävas. Då kommer det särskilda uppsägningskyddet att slopas vid de kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och 2017. Vid de kommunsammanslagningar som träder i kraft före 2016 ska bestämmelsen om uppsägningskydd ännu tillämpas.

Statsrådet har redan fattat beslut om de sammanslagningar av kommuner som träder i kraft 2016 (Hollola—Hämeenkoski, Jalasjärvi—Kurikka, Lahtis—Nastola, Säskylä—Kjulo). Vid dessa sammanslagningar utarbetade kommunerna sina sammanslagningsframställningar och anknyttande sammanslagningsavtal utifrån antagandet att ett femårigt uppsägningskydd gäller vid sammanslagningen. Att lagen ändras i detta skede kan således anses vara problematiskt med tanke på beslutsfattandet i en kommun som går samman. Enligt det lagförslag som skickades på remiss kunde kommuner som går samman 2016 avtala om huruvida det femåriga uppsägningskyddet ska tillämpas på sammanslagningen. Denna möjlighet kan dock anses problematisk med tanke på 18 § 3 mom. i grundlagen, även om produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker till uppsägningen dessutom ska föreligga som laglig grund i varje enskild uppsägningsituation. Enligt 18 § 3 mom. i grundlagen får ingen avskedas från sitt arbete utan laglig grund.

På ovannämnda grunder föreslås det i propositionen att det särskilda femåriga uppsägningskyddet även i sammanslagningar som träder i kraft 2016 slopas direkt med stöd av lag. I förslaget beaktas den kommunala självstyrelsen på så sätt att alla åtta kommuner som ska gå samman 2016 har lämnat positiva utlåtanden om förslaget att slopa uppsägningskyddet i utkastet till lag. Lagändringen innebär att sådana bestämmelser om uppsägningskydd i sammanslagningsavtalen som kommunerna beslutat om före lagens ikraftträdande inte är juridiskt bindande för den nya kommunen, om kommunerna före sammanslagningens ikraftträdande inte har preciserat sammanslagningsavtalet i fråga om uppsägningskyddet.

I övergångsbestämmelserna ska också en sådan situation där kommunen deltar i en ny kommunsammanslagning medan det femåriga uppsägningskydd som hänger samman med den föregående sammanslagningen fortfarande är i kraft beaktas. Den nya sammanslagningen ska

inte förlänga varaktigheten av uppsägningsskyddet, men alla arbetstagare i den nya kommunen ska ha uppsägningsskydd så länge som det är i kraft med stöd av den föregående sammanslagningen. Grunden till detta är ställningen för personalen i den kommun som ansluter sig. Med tanke på personalen i den kommun som ansluter sig kan det inte anses vara skäligt att de övriga arbetstagarna i den nya kommunen har ett särskilt uppsägningsskydd, medan sedvanliga uppsägningsgrunder av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker tillämpas på arbetstagarna i den kommun som ansluter sig. Med stöd av bestämmelsen kan den nya kommunen tillämpa en enhetlig personalpolitik.

Ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar

De villkor för sammanslagningsunderstöd och ersättning för förlorade statsandelar som anknyter till kriterierna och tidsfristerna för kommunreformen ska upphävas. Sammanslagningsunderstöd ska betalas till alla nya kommuner som bildas genom sammanslagning 2017. Sammanslagningsunderstödet ska motsvara de gällande bestämmelserna. Sålunda kommer sammanslagningsunderstödet att bestämmas utifrån antalet kommuner som går samman och deras invånarantal. En kommun som uppfyller det så kallade ekonomiska kriteriet ska fortsättningsvis få sammanslagningsunderstödet tilläggsdel. Eftersom bestämmelserna om det ekonomiska kriteriet (4 f §) ska upphävas tillsammans med de övriga bestämmelserna om utredningsskyldigheten, föreslås det att i samband med sammanslagningsunderstödet tilläggsdel ska i sak sådana bestämmelser om det ekonomiska kriteriet som motsvarar bestämmelserna i gällande lag utfärdas. Det ekonomiska kriteriet gäller utöver kriskommuner också kommuner vars ekonomi håller på att hamna i kris. Storleken på tilläggsdelen är 150 euro per invånare och högst 1 miljon euro per kommunsammanslagning. Vid kommunsammanslagningar efter 2017 kommer det inte längre att betalas ut sådana sammanslagningsunderstöd som för närvarande.

Det föreslås också att kommunstrukturlagens 41 § om ekonomiskt stöd för sammanslagningsutredningar, som hänger ihop med kommunreformen, ska upphävas, eftersom kommunerna inte längre kommer att ha någon utredningsskyldighet. Enligt övergångsbestämmelserna ska lagstadgat utredningsunderstöd dock med stöd av ansökningar som kommunerna lämnat in betalas ännu 2015 och 2016 för utredningar som har påbörjats när utredningsskyldigheten var i kraft.

I fortsättningen kan understöd för kostnader för kommunernas frivilliga utredningar beviljas med stöd av lagstiftningen om statsunderstöd, så som det gjordes före de särskilda bestämmelserna om kommunreformen. I 16 § i den gällande kommunstrukturlagen finns bestämmelser om att kostnader för särskilda kommunindelningsutredningar som finansministeriet har tillsatt ska ersättas från statens medel.

Dessutom föreslås det att 5 mom., som gäller de bestämmelser som det i denna proposition föreslås ska upphävas, i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningslagen ska upphävas.

3 Propositionens konsekvenser

Kommunernas lagstadgade skyldighet att utreda kommunsammanslagning enligt villkoren i kommunstrukturlagen upphör när den föreslagna lagen träder i kraft. Utredningsunderstöd ska dock betalas för utredningar som påbörjats medan utredningsskyldigheten gäller. I fortsättningen ska ändringar i kommunindelningen bygga på kommunernas frivilliga utredningar, för vilka finansministeriet enligt eget omdöme kan bevilja understöd i enlighet med de allmänna bestämmelserna i statsunderstödslagen. Att tillsätta särskilda kommunindelningsutredningar är möjligt med stöd av de bestämmelser som är i kraft tills vidare (15 §) i kommunstrukturlagen.

RP 25/2015 rd

I statens budget för 2015 har det reserverats anslag för kostnader för sammanslagningsutredningar. I propositionen om statsbudgeten för 2016 har utredningsunderstöd för även 2016 beaktats.

Genom de utredningskriterier som det i propositionen föreslås ska upphävas har man strävat efter att styra bildandet av utredningsområden och nya kommuner särskilt när det gäller befolkningsunderlaget och den funktionella helheten. Att upphäva utredningskriterierna kan leda till sammanslagningsutredningar och sammanslagningsframställningar på mindre och funktionsmässigt mer splittrade områden än tidigare. Antalet sammanslagningar som träder i kraft 2017 kan komma att öka också på grund av att sammanslagningsunderstöd betalas utan särskilda villkor till alla kommuner som går samman och att sådana sammanslagningsunderstöd som finns för närvarande inte kommer att betalas ut efter detta.

Enligt budgetpropositionen för 2016 reserveras totalt 24 574 000 euro för sammanslagningsunderstöd och ersättning för minskning av statsandelar. Sammanslagningsunderstöd betalas till en ny kommun under tre år från det att kommunsammanslagningen trädde i kraft, och eventuell minskning av statsandelar ersätts fram till utgången av 2019. Det belopp som behövs för understöd har beaktats i ramarna för statsfinanserna 2017—2019.

Upphävandet av bestämmelsen om uppsägningsskydd inverkar i princip endast på kommunsammanslagningar som träder i kraft efter lagens ikraftträdande. Med anledning av att bestämmelsen om uppsägningsskydd upphävs slopas det särskilda uppsägningsskyddet vid kommunsammanslagningar. Detta kan i viss mån påverka särskilt de kommunanställdas villighet att stödja planerade kommunsammanslagningar. Arbetstagarna i den nya kommun som bildas genom sammanslagning ska dock i dessa situationer ha sedvanligt uppsägningsskydd.

Ändringarna av uppsägningsskyddet kan förbättra den nya kommunens ekonomiska verksamhetsförutsättningar och utvidga dess möjligheter att omorganisera funktionerna. Några kommuner, t.ex Kouvola och Salo, har inlett samarbetsförhandlingar för att minska personalen genom uppsägning av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker när det femåriga uppsägningsskydd som tillämpades vid kommunsammanslagningen upphörde. I praktiken är dock faktiska beslut om att säga upp personal ovanliga.

4 Beredningen av propositionen och hur remissyttrandena har beaktats

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Utlåtanden om utkastet till proposition begärdes av totalt 23 kommuner, som under de senaste åren har deltagit i kommunsammanslagningar eller som går samman 2016 eller 2017. Dessutom begärdes utlåtande av arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, Finlands Kommunförbund rf och av kommunsektorns huvudavtalsorganisationer Kunta-alan unioni ry, Kommunsektorns utbildade vårdpersonal KoHo rf, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf och KT Kommunarbetsgivarna.

De som lämnat ett remissyttrande ställde sig i huvudsak positiva till förslagen. Ställningstagandena skiljer sig avsevärt från varandra endast i fråga om slopandet av det femåriga uppsägningsskyddet och framför allt i fråga om den föreslagna möjligheten för kommunerna att avtala om tillämpandet av uppsägningsskyddet vid sammanslagningar som träder i kraft 2016.

De 20 kommuner som lämnade ett yttrande stödde i stor utsträckning förslagen. Ingen av kommunerna motsatte sig slopandet av det femåriga uppsägningsskyddet för personalen i kommunsammanslagningssituationer. Upphävandet av uppsägningsskyddet vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 understöddes i samtliga kommuner som går samman 2016. Också de övriga kommunerna understödde förslaget, med undantag av Juankoski

RP 25/2015 rd

och Alavus städer, som i sina yttranden motsatte sig slopandet av uppsägningsskyddet i redan avtalade sammanslagningar.

Justitieministeriet och Finlands Kommunförbund understödde i övrigt förslagen gällande uppsägningsskyddet, men motsatte sig den föreslagna möjligheten för kommunerna att avtala om slopandet av det femåriga uppsägningsskyddet vid sammanslagningar som träder i kraft 2016. Justitieministeriet ansåg att bestämmelsen om sammangående kommuners möjlighet att avtala om uppsägningsskyddet var motiverad med tanke på den kommunala självstyrelsen, men att det med tanke på 18 § 3 mom. i grundlagen är problematiskt att det i lag uttryckligen föreskrivna uppsägningsskyddet för sammangående kommuners personal avgörs enbart genom avtal mellan kommunerna. Finlands Kommunförbund motiverar behovet att ändra den föreslagna övergångsbestämmelsen i fråga om kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 med att kommunernas beslutsprocess blir tungrodd, i och med att slopandet av uppsägningsskyddet i fråga om sammanslagningar som träder i kraft 2016 kräver att sammanslagningsavtalen öppnas och behandlas på nytt i fullmäktige.

I det gemensamma yttrande som lämnats av de huvudavtalsorganisationer som företräder personalen inom kommunsektorn och Undervisningssektorns Fackorganisation motsatte man sig slopandet av uppsägningsskyddet och föreslog att en bestämmelse om omställningsskydd för personalen ska tas in i kommunstrukturlagen. I Kommunarbetsgivarnas yttrande ansåg man att det femåriga uppsägningsskyddet borde upphöra till alla delar och i alla kommuner vid ingången av 2017, och att ändringen inte har karaktären av retroaktiv lagstiftning.

Finlands Kommunförbund, Kommunarbetsgivarna och Kuopio stad tog i sina yttranden också upp behovet att skapa klarhet i övergångsbestämmelserna om tillämpning av uppsägningsskyddet i situationer där en kommun eller stad har gått samman flera gånger i följd.

Dessutom tog Finlands Kommunförbund i sitt yttrande upp att det finns behov av sammanslagningsunderstöd och av att ersätta förlusterna av statsandelar vid kommunsammanslagningar som träder i kraft efter 2017. I denna proposition föreslås inga bestämmelser om ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar efter att de tillfälliga bestämmelserna tillämpats, utan beslut om detta kommer att fattas separat i ett senare skede.

Propositionen har behandlats enligt statens och kommunernas samrådsförfarande i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Kommunstrukturlagen

1 a kap. *Genomförande av kommunstrukturreformen.* Det föreslås att lagens 1 a kap., som gäller temporärt, ska upphävas. I kapitlet finns bestämmelser om kommunernas utrednings-skyldighet, utredningskriterier, avvikelser från utredningsområdet, tidsfrist för och uppföljning av utredningar, fattande av beslut om avvikelse från utredningsområdet, tillsättande av särskild kommunindelingsutredning i samband med kommunreformen och om personalens ställning vid genomförande av utredningar.

29 §. *Personalens ställning.* Det föreslås att paragrafens 2 mom., som gäller temporärt, ska upphävas. I momentet finns bestämmelser om det femåriga uppsägningskyddet för personalen från och med ikraftträdandet av kommunsammanslagningen. Enligt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i lagen ska det femåriga uppsägningskyddet dock tillämpas vid kommunsammanslagningar som träder i kraft före 2016. Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och 2017 har personalen inte längre något lagstadgat femårigt uppsägnings-skydd.

Avtalsvillkor som gäller det femåriga uppsägningskyddet och som kommunerna beslutat om före lagens ikraftträdande är således inte juridiskt bindande för den nya kommunen, om de sammangående kommunerna före kommunsammanslagningens ikraftträdande inte uttryckligen preciserar sitt sammanslagningsavtal så, att uppsägningskyddet ska tillämpas. Det är då fråga om en avtalsbestämmelse som är bättre för arbetstagaren än det lagstadgade uppsägningskyddet. Denna avtalsbestämmelse binder i princip den nya kommunen endast så länge sammanslagningsavtalet är i kraft. Enligt 9 § 1 mom. i kommunstrukturlagen ska sammanslagningsavtalet iaktas tills tre år har gått från det att sammanslagningen av kommunerna trädde i kraft, om man inte har kommit överens om en kortare tid eller om det inte redan tidigare blir omöjligt att iaktta någon av avtalsbestämmelserna.

41 §. *Kostnader för sammanslagningsutredning.* Det föreslås att paragrafen upphävs. I fortsättningen kan finansministeriet med stöd av bestämmelserna i statsunderstödslagen och inom ramen för tillgängliga anslag bevilja understöd för kostnader för kommunernas frivilliga utredningar. I 16 § i den gällande kommunstrukturlagen finns bestämmelser om att kostnader för särskilda kommunindelingsutredningar som finansministeriet har tillsatt ska ersättas från statens medel.

42 §. *Sammanslagningsunderstöd.* Paragrafen ändras så att ur den stryks kravet att utrednings-skyldigheten ska uppfyllas och tidsfristerna för utredningen följas för att sammanslagningsunderstöd ska betalas. Sammanslagningsunderstöd ska betalas till alla nya kommuner som bildas genom sammanslagning 2017. Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft senare kommer sammanslagningsunderstöd i sin nuvarande form inte längre att betalas ut.

Enligt 22 § i kommunstrukturlagen ska beslut om ändring i kommunindelningen fattas före utgången av juni året innan ändringen träder i kraft. Finansministeriet har med stöd av 5 § 3 mom. i kommunstrukturlagen bestämt att kommunerna senast den 29 april 2016 ska lämna in framställningar om sådana sammanslagningar av kommuner som planeras träda i kraft 2017.

RP 25/2015 rd

Bestämmelser om utbetalningen och användningen av sammanslagningsunderstöd finns i 42 a §, som förblir oförändrad.

43 §. Sammanslagningsunderstödet grunddel och tilläggsdel. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag.

I paragrafens 2 mom. föreslås ändringar av teknisk karaktär. Definitionen av en kommun som uppfyller det ekonomiska kriteriet tas in i 2 mom., eftersom det föreslås att 4 f § som gäller detta ska upphävas.

Paragrafens 3 mom. om tilläggsdelens belopp ska i sak motsvara gällande lag.

44 §. Ersättning för minskning av statsandelar. Paragrafen ska ändras så att de villkor för ersättning för minskning av statsandelar som finns i 1 och 2 mom. och som gäller tidsfristen för utredningsskyldigheten ska strykas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse. I 1 mom. finns en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Avsikten är att lagen ska träda i kraft 2015, så att de kommuner som går samman 2016 vid behov hinner ändra sina sammanslagningsavtal innan sammanslagningen träder i kraft.

I enlighet med ikraftträdandebestämmelserna i kommunstrukturlagen ska 42, 43 och 44 § fortfarande gälla temporärt fram till den 31 december 2019. De nämnda bestämmelserna tillämpas dock inte på ändringar i kommunindelningen som träder i kraft efter 2017.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om tillämpningen av bestämmelsen om det femåriga uppsägningsskyddet för personalen. Enligt momentet tillämpas vid kommunsammanslagningar som har trätt i kraft före 2016 bestämmelserna om uppsägningsskydd för personalen enligt 29 § 2 mom. i gällande lag. Lagändringen inverkar således inte på sådant femårigt uppsägningsskydd som har inträtt före lagens ikraftträdande.

Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och 2017 har personalen enligt förslaget inte längre något lagstadgat femårigt uppsägningsskydd. Efter lagändringen är sådana bestämmelser i sammanslagningsavtalen som gäller uppsägningsskyddet och som beslutats före lagens ikraftträdande inte längre juridiskt bindande för den nya kommunen, om de sammangående kommunerna före kommunsammanslagningens ikraftträdande inte uttryckligen preciserar sitt sammanslagningsavtal så, att uppsägningsskyddet ska tillämpas. Det är då fråga om en avtalsbestämmelse som är bättre än det lagstadgade uppsägningsskyddet och som i princip binder den nya kommunen endast så länge sammanslagningsavtalet är i kraft. Enligt 9 § 1 mom. i kommunstrukturlagen ska sammanslagningsavtalet iaktas tills tre år har gått från det att sammanslagningen av kommunerna trädde i kraft, om man inte har kommit överens om en kortare tid eller om det inte redan tidigare blir omöjligt att iaktta någon av avtalsbestämmelserna.

Paragrafens 3 mom. gäller en situation där kommunen deltar i en ny kommunsammanslagning medan personalens femåriga uppsägningsskydd gäller. Då förlänger inte den nya sammanslagningen varaktigheten av uppsägningsskyddet, men alla arbetstagare i den nya kommunen ska ha uppsägningsskyddet så länge som det är i kraft med stöd av den föregående sammanslagningen.

Enligt 4 mom. tillämpas vid kommunsammanslagningar som har trätt i kraft före 2017 42—44 § i gällande lag på sammanslagningsunderstöd och ersättning för minskning av statsande-

RP 25/2015 rd

lar. Villkoren för understöden ändras således inte retroaktivt i fråga om redan beslutade kommunsammanslagningar.

I 5 mom. finns bestämmelser om understöd för pågående sammanslagningsutredningar, trots att paragrafen om utredningsunderstödet upphävs. Med stöd av 41 § i gällande lag betalas 2015 och 2016 utredningsunderstöd för utredningar som påbörjades när utredningsskyldigheten var i kraft, dvs. före de nu föreslagna lagändringarnas ikraftträdande. Det lagstadgade utredningsunderstödet kan sökas av kommunerna för sista gången i slutet av 2015.

1.2 Lagen om ändring och temporär ändring av kommunstrukturlagen

I ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningenslagen upphävs 5 mom. Momentet gäller ikraftträdandet av upphävandet och ändringarna av kommunstrukturlagens 4 h § 3 och 4 mom., 4 j §, 42 § 2 mom. och 44 § 2 mom. i denna proposition.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft 2015 så snart som möjligt efter det att riksdagen har hunnit behandla dem. Det är viktigt att särskilt ändringen av uppsägningsskyddet i kommunstrukturlagen träder i kraft senast i november 2015, så att de kommuner som går samman 2016, om de vill, hinner fatta beslut om att precisera sammanslagningsavtalet innan sammanslagningen träder i kraft den 1 januari 2016.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av kommunstrukturlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunstrukturlagen (1698/2009) 1 a kap., 29 § 2 mom. och 41 § sådana de lyder i lag 478/2013, samt
ändras 42, 43 och 44 §, sådana de lyder i lag 478/2013, som följer:

42 §

Sammanlagingsunderstöd

När kommuner går samman betalas ett sammanslagingsunderstöd till den nya kommun som bildas, om kommunsammanslagningen träder i kraft senast 2017.

43 §

Sammanlagingsunderstödet grunddel och tilläggsdel

Sammanlagingsunderstödet grunddel bestäms utifrån antalet kommuner som deltar i sammanslagningen och deras invånarantal som följer:

Invånarantal	under 20 000	20 000—49 999	50 000—80 000	över 80 000
Antal kommuner				
2	2 000 000 euro	3 000 000 euro	3 500 000 euro	4 000 000 euro
3—4	3 000 000 euro	4 500 000 euro	5 000 000 euro	6 000 000 euro
5—6	4 000 000 euro	5 500 000 euro	6 500 000 euro	8 000 000 euro
över 6	5 000 000 euro	7 000 000 euro	8 000 000 euro	10 000 000 euro

Sammanlagingsunderstödet tilläggsdel betalas vid en sådan ändring i kommunindelningen i vilken en eller flera sådana kommuner deltar vars ekonomiska nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i kommunens finansiering uppfyller minst ett av följande villkor:

1) i kommunens senast godkända bokslut och i det föregående bokslutet underskrids de gränsvärden enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) som utgör förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som har en speciellt svårt ekonomisk ställning,

2) i kommunens senast godkända bokslut och i de två föregående boksluten uppnås fyra av de sex gränsvärden enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice som utgör

förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som har en speciellt svår ekonomisk ställning,

3) underskottet per invånare i balansräkningen enligt kommunens senast godkända bokslut är minst 500 euro och balansräkningen i de två föregående boksluten uppvisar underskott.

Tilläggsdelen är 150 euro per invånare i den kommun som uppfyller det villkor som avses i 2 mom. och högst en miljon euro per sammanslagning.

44 §

Ersättning för minskning av statsandelar

Om en sammanslagning av kommuner som träder i kraft under åren 2014—2017 minskar statsandelarna till den nya kommunen jämfört med de sammanräknade statsandelarna till de kommuner som går samman, beviljar ministeriet på grund av minskningen den nya kommunen ersättning för minskningen av statsandelarna under det år då sammanslagningen av kommunerna träder i kraft och de därpå följande åren fram till utgången av 2019.

Beloppet av den årliga ersättningen fås genom att de statsandelar och hemkommunsersättningar som ska betalas till den nya kommunen för det år då kommunsammanslagningen träder i kraft jämförs med de motsvarande statsandelar och hemkommunsersättningar som det år då sammanslagningen träder i kraft skulle ha betalats till de kommuner som går samman, om kommunerna inte hade gått samman. Ersättningen ska räknas ut med beaktande av utjämnningen av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna, statsandelen för driftkostnaderna och annan finansiering, som det finns bestämmelser om i lagen om statsandel för kommunal basservice, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). Ministeriet räknar ut ersättningsbeloppet utifrån uppgifter som lämnats av de ministerier som svarar för att statsandelar beviljas enligt dessa lagar.

Om flera kommuner än en får ersättning, fördelas ersättningen mellan kommunerna i förhållande till antalet invånare som överförs till respektive kommun. Respektive kommuns andel beräknas på det eurobelopp som kommunen skulle ha betalats i ersättning, om den kommun som upplöses skulle ha anslutits helt och hållet till kommunen i fråga. Som kommunens invånarantal används invånarantalet enligt 80 § 6 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster vid ingången av året före det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

Ministeriet betalar ersättningarna i samband med sammanslagningsunderstödet. Om det inte betalas något sammanslagningsunderstöd till kommunen, betalar ministeriet ut ersättningarna före utgången av juni månad varje år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft före 2016 tillämpas bestämmelserna i 29 § 2 mom. om uppsägningsskydd för personalen sådana de gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och 2017 tillämpas inte det ovannämnda uppsägningsskyddet för personalen eller sådana villkor i sammanslagningsavtalet som kommunerna med stöd av ovannämnda bestämmelse har beslutat före ikraftträdandet av denna lag.

Om kommunen deltar i en ny kommunsammanslagning medan det uppsägningsskydd för personalen som avses i 2 mom. är i kraft, har alla arbetstagare i den nya kommunen uppsägningsskydd så länge som det är i kraft på basis av den föregående sammanslagningen.

I fråga om kommunsammanslagningar som har trätt i kraft före 2017 tillämpas på sammanslagningsunderstöd och ersättning för minskning av statsandelar de bestämmelser i 42, 43 och 44 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Med stöd av bestämmelserna i 41 §, sådana de gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska det fortfarande 2015 och 2016 betalas utredningsunderstöd för utredningar som har inletts före ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om upphävande av 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningsslagen

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring och temporär ändring av kommunindelningsslagen (478/2013).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 24 september 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen

Lag

om ändring av kommunstrukturlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kommunstrukturlagen (1698/2009) 1 a kap., 29 § 2 mom. och 41 § sådana de lyder i lag 478/2013, samt
ändras 42, 43 och 44 §, sådana de lyder i lag 478/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a kap.

1 a kap.

Genomförande av kommunstrukturreformen

Genomförande av kommunstrukturreformen

4 a §

4 a §

Målet för kommunstrukturreformen

Målet för kommunstrukturreformen

Detta kapitel innehåller bestämmelser om grunderna för och förfarandena vid reformen av kommunstrukturen under åren 2013—2016. Bestämmelser om ekonomiskt stöd till kommunerna i anslutning till genomförandet av kommunstrukturreformen finns i 9 kap. (upphävs)

Syftet med kommunstrukturreformen är att utveckla kommunstrukturen i enlighet med de mål som anges i 2 § och i synnerhet att stärka kommunernas förutsättningar att ordna service på lika villkor, att förenhetliga samhällsstrukturen och att stärka den kommunala självstyrelsen. Syftet är dessutom att stärka kommunernas förmåga att i huvudsak själva svara för serviceproduktionen samt deras förmåga att utnyttja marknaden.

4 b §

4 b §

Utredningsskyldighet

Utredningsskyldighet

En kommun ska tillsammans med andra kommuner i enlighet med utredningskriterierna i 4 c—4 f § utreda en kommunsammanslagning som uppfyller förutsättningarna för (upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

en ändring i kommunindelningen enligt 4 §.

Även om kommunen inte enligt 1 mom. är skyldig att utreda en sammanslagning av kommuner, ska den delta i en sammanslagningsutredning, om en sådan i 2 § avsedd funktionell helhet som uppfyller utredningskriterierna inte kan uppnås på något annat sätt.

Om en kommun som skulle bilda en funktionell helhet med en angränsande kommun håller på att bli utanför sammanslagningsutredningarna, ska dessa kommuner gemensamt utreda en sammanslagning av kommunerna eller den förstnämnda kommunen tas med i den utredning som den senare kommunen deltar i.

Målet för sammanslagningsutredningen är en framställning enligt 6 § om sammanslagning av kommuner och ett anknytande sammanslagningsavtal enligt 8 §. Utredningen ska alltid inbegripa åtminstone en plan för hur förvaltningen och servicen ska ordnas samt servicen produceras på utredningsområdet, en utredning om sammanslagningens konsekvenser för kommunernas samarbete, en redogörelse för den ekonomiska situationen, en bedömning av hur invånarnas möjligheter att delta och påverka samt när demokrati ska förverkligas samt en detaljerad bedömning av fördelarna och nackdelarna med en kommunsammanslagning. I en utredning som gäller en tvåspråkig kommun och en kommun inom samernas hembygdsområde ska det bedömas hur de språkliga rättigheterna tillgodoses. Beslut om utredningen fattas i kommunernas fullmäktige.

4 c §

4 c §

Befolkningsunderlag som krävs för servicen

Befolkningsunderlag som krävs för servicen

En kommun med mindre än 20 000 invånare ska tillsammans med andra kommuner utreda en sammanslagning enligt servicekriteriet i ett område

(upphävs)

1) som har ett tillräckligt befolkningsunderlag med tanke på ordnandet, finansieringen och utvecklandet av servicen samt har förmåga till en tillräcklig egen serviceproduktion,

2) där det särskilt med tanke på ordnandet av social- och hälsovården finns åtminstone cirka 20 000 invånare, samt

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

3) där det med tanke på ordnandet av en högklassig och likvärdig grundläggande utbildning finns åtminstone ungefär 50 barn i ålderskategorin under 1 år.

4 d §

Självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser samt pendling och samhällsstruktur

En kommun ska utreda en sammanslagning av kommuner, om (upphävs)

1) mindre än 80 procent av kommunens arbetande befolkning har sin arbetsplats inom kommunen (kriteriet för självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser), samt

2) minst 35 procent av kommunens arbetande befolkning i en kommun som hör till pendlingsregionen kring Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Lahtis, Jyväskylä eller Kuopio och minst 25 procent i kommuner som hör till andra pendlingsregioner arbetar inom pendlingsregionens centralkommun (pendlingskriteriet).

En kommun har dock utredningsskyldighet enligt samhällsstrukturkriteriet, om en enhetlig central tätort i kommunen eller i en angränsande kommun sträcker sig över kommungränsen eller en närliggande tätort som ansluter sig till den centrala tätorten sträcker sig över kommungränsen, eller om tillväxttrycket på den centrala tätorten i en annan kommun i betydande utsträckning berör en närliggande tätort inom kommunens område.

Om kommunerna enligt pendlingskriteriet eller samhällsstrukturkriteriet utgör ett enhetligt område, ska de gemensamt utreda en sammanslagning av kommunerna.

4 e §

Helsingfors metropolområde

Kommunerna Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla, Kyrklätt, Hyvinge, Borgnäs, Tusby, Kervo, Träskända, Nurmijärvi, Mäntsälä, Sibbo och Vichtis ska med avvikelse från vad som föreskrivs i 4 d § utreda en sammanslagning på områden som har ett betydande behov av en enhetligare samhällsstruktur på grund av en gemensam central tätort och dess tillväxttryck och som bildar (upphävs)

Föreslagen lydelse

4 d §

Självförsörjningsgrad i fråga om arbetsplatser samt pendling och samhällsstruktur

(upphävs)

4 e §

Helsingfors metropolområde

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

en funktionell helhet samt är motiverade med avseende på områdets helhet.

På de kommuner som nämns i 1 mom. tillämpas inte vad som i 4 g § föreskrivs om avvikelser från utredningsområdet. De ska delta i sammanslagningsutredningar med andra kommuner, om det behövs för att bilda en funktionell helhet.

I en sammanslagningsutredning, i vilken en kommun som nämns i 1 mom. deltar, ska utöver det som föreskrivs i 4 b § 4 mom. bedömas förhållandet mellan en kommunsammanslagning och behovet av en metropolförvaltning särskilt utifrån en enhetlig samhällsstruktur, kollektivtrafiken och den sociala bostadsproduktionen.

4 f §

Kommunens ekonomiska situation

En kommun ska utreda en sammanslagning av kommuner enligt det ekonomiska kriteriet, om de ekonomiska nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i kommunens finansiering uppfyller minst ett av följande villkor:

1) i kommunens senast godkända bokslut och i det föregående bokslutet underskrivs de gränsvärden som utgör förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009),

2) i kommunens senast godkända bokslut och i de två föregående boksluten uppnås fyra av de sex gränsvärden som utgör förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice, eller

3) underskottet i balansräkningen enligt kommunens senast godkända bokslut per in-vånare är minst 500 euro och balansräkningen i de två föregående boksluten uppvisar underskott.

4 g §

Avvikelse från utredningsområdet

Avvikelse från ett utredningsområde som

Föreslagen lydelse

4 f §

Kommunens ekonomiska situation

(upphävs)

4 g §

Avvikelse från utredningsområdet

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

följer av utredningskriterierna i 4 c § och 4 d § 3 mom. kan göras, om utredningsområdet har tillräckliga förutsättningar att svara för ordnandet och produktionen av lagstadgad service, och

1) det område som avviker från utredningskriterierna utgör en alternativ funktionell helhet som uppfyller målen för utvecklande av kommunindelningen i 2 § och förutsättningarna för en ändring i kommunindelningen i 4 §,

2) det på grund av särskilt gles bosättning inte är möjligt att bilda en funktionell helhet på något annat sätt,

3) en avvikelse behövs för att trygga de språkliga rättigheterna för de finskspråkiga eller de svenskspråkiga invånarna, eller

4) en avvikelse behövs för att trygga samernas rättigheter till sitt språk och sin kultur.

Avvikelse från utredningsområdet får dock inte göras på de grunder som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten, om avvikelsen hindrar andra kommuner från att bilda en funktionell helhet.

Med särskilt gles bosättning i 1 mom. 2 punkten avses en kommun vars fjärrortstal enligt 8 § i lagen om statsandel för kommunal basservice är 1,00 eller större.

4 h §

4 h §

Tidsfrist för utredningarna och uppföljning

Tidsfrist för utredningarna och uppföljning

Varje kommun ska senast den 30 november 2013 anmäla till ministeriet med vilken eller vilka kommuner den utreder en sammanslagning i enlighet med 4 b §.

Närmare bestämmelser om innehållet i den anmälan som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Kommunerna ska göra en sammanslagningsutredning enligt 4 b § och med stöd av den en eventuell sammanslagningsframställning senast sex månader från det att detta moment har trätt i kraft.

Ministeriet kan på ansökan av en kommun förlänga den tidsfrist som avses i 3 mom. på grundval av att sammanslagningsutredningen är omfattande eller på annat sätt särskilt krävande. Ändring i ministeriets beslut får sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

(upphävs)

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 i §

4 i §

Beslut om avvikelse från utredningsområdet

Beslut om avvikelse från utredningsområdet

Ministeriet kan medge avvikelse från ett utredningsområde som följer av det servicekriterium som avses i 4 c §. Ministeriet kan fatta beslut om avvikelse från utredningsområdet efter ansökan från en kommun eller flera kommuner gemensamt eller på initiativ av ministeriet. Beslutet kan fattas på initiativ av ministeriet endast om kommunernas ansökningar avviker från varandra, eller om en del av kommunerna i området har ansökt om avvikelse och det för att bilda ett utredningsområde som uppfyller servicekriteriet krävs att också en sådan kommun som inte ansökt om avvikelse deltar.

(upphävs)

Om en kommun ansöker om avvikelse från ett utredningsområde som avses i 4 d § 3 mom., kan ministeriet bestämma att det på området ska genomföras en särskild kommunindelningsutredning enligt 4 kap. Då fattas inget separat beslut om avvikelse från utredningsområdet. Vid en särskild kommunindelningsutredning kan alternativa funktionella helheter utredas.

Innan ministeriet fattar ett beslut enligt 1 mom. ska det förhandla med de kommuner som beslutet gäller.

Ministeriets beslut enligt 1 mom. får överklagas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Beslutet får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Beslutet får dock inte börja verkställas, om högsta förvaltningsdomstolen förbjuder verkställigheten.

4 j §

4 j §

Förordnande av särskild kommunindelningsutredning

Förordnande av särskild kommunindelningsutredning

Ministeriet kan, utöver vad som föreskrivs i 4 i § 2 mom. och 4 kap., vid behov bestämma att det ska genomföras en särskild kommunindelningsutredning på ett område som uppfyller förutsättningarna i 4 §, om inte kommunen senast sex månader efter det att denna paragraf har trätt i kraft har gjort en sam-

(upphävs)

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

manslagningsframställning.

4 k §

4 k §

Personalens ställning i reformen

Personalens ställning i reformen

Den sammanslagningsutredning som avses i 4 b § bereds i samarbete med företrädare för personalen i kommunerna. (upphävs)

Bestämmelser om personalens deltagande i beredningen av en framställning som gäller ändring i kommunindelningen finns i 7 och 12 §. Bestämmelser om personalens ställning vid ändringar i kommunindelningen finns i 29 §.

29 §

29 §

Personalens ställning

Personalens ställning

Vid ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av åren 2014—2017 och där personalen övergår i anställning hos en sådan ny eller annan kommun som avses i 3 § har arbetsgivaren inte rätt att säga upp ett anställningsförhållande av ekonomiska orsaker eller av produktionsorsaker enligt 7 kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001) eller 37 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003). En arbetstagar eller tjänsteinnehavare kan dock sägas upp om han eller hon vägrar att ta emot en ny arbetsuppgift eller tjänst enligt 7 kap. 4 § i arbetsavtalslagen eller 37 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare, som arbetsgivaren erbjuder honom eller henne. Detta förbud gäller samtliga kommuner som berörs av ändringen i kommunindelningen och gäller i fem år från det att ändringen i kommunindelningen har trätt i kraft. (2 mom. upphävs)

41 §

41 §

Kostnader för sammanslagningsutredning

Kostnader för sammanslagningsutredning

Till en kommun betalas understöd för kostnaderna för en sammanslagningsutredning som genomförs på ett utredningsområde som följer av utredningskriterierna i 4 c—4 e § eller på ett område som med stöd av ett beslut av ministeriet enligt 4 i § 1 mom. avviker från (upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dessa.

Till en kommun betalas understöd för utredning av hur ekonomin kan saneras i den nya kommunen, om en kommun som uppfyller det ekonomiska kriteriet enligt 4 f § deltar i sammanslagningsutredningen.

Beslut om understöd enligt 1 och 2 mom. fattas av ministeriet. På understödet tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

Kostnaderna för en särskild kommunindelingsutredning som ministeriet bestämmer om betalas i enlighet med 16 § 6 mom. av statens medel.

42 §

Sammanslagningsunderstöd

När kommuner går samman betalas ett sammanslagningsunderstöd till den nya kommun som bildas. För att sammanslagningsunderstöd ska erhållas krävs det

1) att den nya kommunen överensstämmer med ett utredningsområde som följer av utredningskriterierna i 4 c—4 e §,

2) i fråga om ett område som avses i 4 d § 3 mom., att den nya kommunen omfattar en centralkommun inom pendlingsregionen,

3) att sammanslagningen genomförs med stöd av ett sådant beslut av ministeriet som avses i 4 i § eller på basis av en särskild kommunindelingsutredning, eller

4) att den nya kommunen omfattar en kommun som befinner sig i en speciellt svår ekonomisk ställning enligt 4 f § 1 punkten.

För att sammanslagningsunderstöd ska betalas krävs det dessutom att kommunsammanslagningen träder i kraft senast 2017 och att kommunerna har gjort en sammanslagningsframställning enligt 6 § senast vid den tidpunkt som avses i 4 h § 3 eller 4 mom.

För att sammanslagningsunderstöd ska betalas för kommunsammanslagningar som träder i kraft åren 2014 och 2015 förutsätts att framställningen om kommunsammanslagning har gjorts före den tidpunkt som avses i 5 § 3 mom.

42 §

Sammanslagningsunderstöd

När kommuner går samman betalas ett sammanslagningsunderstöd till den nya kommun som bildas, om kommunsammanslagningen träder i kraft senast 2017.

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

43 §

Sammanställningsunderstödet grunddel och tilläggsdel

Sammanställningsunderstödet grunddel och tilläggsdel

Sammanställningsunderstödet grunddel bestäms utifrån antalet kommuner som deltar i sammanslagningen och deras invånarantal som följer:

Sammanställningsunderstödet grunddel bestäms utifrån antalet kommuner som deltar i sammanslagningen och deras invånarantal som följer:

Invånarantal	under 20 000	20 000—49 999	50 000—80 000	över 80 000
Antal kommuner				
2	2 000 000 euro	3 000 000 euro	3 500 000 euro	4 000 000 euro
3—4	3 000 000 euro	4 500 000 euro	5 000 000 euro	6 000 000 euro
5—6	4 000 000 euro	5 500 000 euro	6 500 000 euro	8 000 000 euro
över 6	5 000 000 euro	7 000 000 euro	8 000 000 euro	10 000 000 euro

Sammanställningsunderstödet tilläggsdel betalas vid en sådan ändring i kommunindelningen i vilken en eller flera kommuner som uppfyller det ekonomiska kriteriet enligt 4 f § deltar. Tilläggsdelen är 150 euro per invånare i den kommun som uppfyller det nämnda kriteriet och högst en miljon euro per sammanslagning.

Sammanställningsunderstödet tilläggsdel betalas vid en sådan ändring i kommunindelningen i vilken en eller flera sådana kommuner deltar vars ekonomiska nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i kommunens finansiering uppfyller minst ett av följande villkor:

1) i kommunens senast godkända bokslut och i det föregående bokslutet underskrids de gränsvärden enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) som utgör förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som har en speciellt svårt ekonomisk ställning,

2) i kommunens senast godkända bokslut och i de två föregående boksluten uppnås fyra av de sex gränsvärden enligt 63 a § i lagen om statsandel för kommunal basservice som utgör förutsättning för utvärderingsförfarande för en kommun som har en speciellt svårt ekonomisk ställning,

3) underskottet per invånare i balansräkningen enligt kommunens senast godkända bokslut är minst 500 euro och balansräkningen i de två föregående boksluten uppvisar underskott.

Tilläggsdelen är 150 euro per invånare i den kommun som uppfyller det villkor som avses i 2 mom. och högst en miljon euro per sammanslagning.

Gällande lydelse

44 §

Ersättning för minskning av statsandelar

Om en sammanslagning av kommuner som träder i kraft under åren 2014—2017 minskar statsandelarna till den nya kommunen jämfört med de sammanräknade statsandelarna till de kommuner som går samman, beviljar ministeriet på grund av minskningen den nya kommunen ersättning för minskningen av statsandelarna under det år då sammanslagningen av kommunerna träder i kraft och de därpå följande åren fram till utgången av 2019. För att ersättning ska betalas vid kommunsammanslagningar som träder i kraft åren 2014 och 2015 förutsätts att kommunerna har gjort en sammanslagningsframställning enligt 6 § före den tidpunkt som avses i 5 § 3 mom.

För att ersättning enligt 1 mom. ska betalas vid kommunsammanslagningar som träder i kraft åren 2016 och 2017 förutsätts att kommunerna har gjort en sammanslagningsutredning enligt 6 § senast vid den tidpunkt som avses i 4 h § 3 eller 4 mom.

Beloppet av den årliga ersättningen fås genom att de statsandelar och hemkommunersättningar som ska betalas till den nya kommunen för det år då kommunsammanslagningen träder i kraft jämförs med de motsvarande statsandelar och hemkommunersättningar som det år då sammanslagningen träder i kraft skulle ha betalats till de kommuner som går samman, om kommunerna inte hade gått samman. Ersättningen ska räknas ut med beaktande av utjämningen av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna, statsandelen för driftskostnaderna och annan finansiering, som det finns bestämmelser om i lagen om statsandel för kommunal basservice, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). Ministeriet räknar ut ersättningsbeloppet utifrån uppgifter som lämnats av de ministerier som svarar för att statsandelar beviljas enligt dessa lagar.

Om flera kommuner än en får ersättning, fördelas ersättningen mellan kommunerna i förhållande till antalet invånare som överförs till respektive kommun. Respektive kommuns andel beräknas på det eurobelopp som

Föreslagen lydelse

44 §

Ersättning för minskning av statsandelar

Om en sammanslagning av kommuner som träder i kraft under åren 2014—2017 minskar statsandelarna till den nya kommunen jämfört med de sammanräknade statsandelarna till de kommuner som går samman, beviljar ministeriet på grund av minskningen den nya kommunen ersättning för minskningen av statsandelarna under det år då sammanslagningen av kommunerna träder i kraft och de därpå följande åren fram till utgången av 2019.

Beloppet av den årliga ersättningen fås genom att de statsandelar och hemkommunersättningar som ska betalas till den nya kommunen för det år då kommunsammanslagningen träder i kraft jämförs med de motsvarande statsandelar och hemkommunersättningar som det år då sammanslagningen träder i kraft skulle ha betalats till de kommuner som går samman, om kommunerna inte hade gått samman. Ersättningen ska räknas ut med beaktande av utjämningen av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna, statsandelen för driftskostnaderna och annan finansiering, som det finns bestämmelser om i lagen om statsandel för kommunal basservice, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) och lagen om fritt bildningsarbete (632/1998). Ministeriet räknar ut ersättningsbeloppet utifrån uppgifter som lämnats av de ministerier som svarar för att statsandelar beviljas enligt dessa lagar.

Om flera kommuner än en får ersättning, fördelas ersättningen mellan kommunerna i förhållande till antalet invånare som överförs till respektive kommun. Respektive kommuns andel beräknas på det eurobelopp som

RP 25/2015 rd

Gällande lydelse

kommunen skulle ha betalats i ersättning, om den kommun som upplöses skulle ha anslutits helt och hållet till kommunen i fråga. Som kommunens invånarantal används invånarantalet enligt 80 § 6 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster vid ingången av året före det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

Ministeriet betalar ersättningarna i samband med sammanslagningsunderstödet. Om det inte betalas något sammanslagningsunderstöd till kommunen, betalar ministeriet ut ersättningarna före utgången av juni månad varje år.

Föreslagen lydelse

kommunen skulle ha betalats i ersättning, om den kommun som upplöses skulle ha anslutits helt och hållet till kommunen i fråga. Som kommunens invånarantal används invånarantalet enligt 80 § 6 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster vid ingången av året före det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

Ministeriet betalar ersättningarna i samband med sammanslagningsunderstödet. Om det inte betalas något sammanslagningsunderstöd till kommunen, betalar ministeriet ut ersättningarna före utgången av juni månad varje år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft före 2016 tillämpas bestämmelserna i 29 § 2 mom. om uppsägningskydd för personalen sådana de gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Vid kommunsammanslagningar som träder i kraft 2016 och 2017 tillämpas inte det ovannämnda uppsägningskyddet för personalen eller sådana villkor i sammanslagningsavtalet som kommunerna med stöd av ovannämnda bestämmelse har beslutat om före denna lags ikraftträdande.

Om kommunen deltar i en ny kommunsammanslagning medan det uppsägningskydd för personalen som avses i 2 mom. är i kraft, har alla arbetstagare i den nya kommunen uppsägningskydd så länge som det är i kraft på basis av den föregående sammanslagningen.

I fråga om kommunsammanslagningar som har trätt i kraft före 2017 tillämpas på sammanslagningsunderstöd och ersättning för minskning av statsandelar de bestämmelser i 42—44 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Med stöd av bestämmelserna i 41 §, sådana de gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska det fortfarande 2015 och 2016 betalas utredningsunderstöd för utredningar som har inletts före denna lags ikraftträdande.